

Wojciech Kiebzak, Krzysztof Gieremek, Marian Florczyk, Marek Kiljański

Kodeks Etyczny Fizjoterapeuty Rzeczypospolitej Polskiej

Ślubowanie

Wdzięczny swoim nauczycielom i mistrzom z wielkim szacunkiem przyjmuję tytuł fizjoterapeuty* i ślubuję:

1. Szanować prawa i godność każdego człowieka.
2. Przestrzegać przepisów prawa regulujących działalność fizjoterapeutyczną.
3. Uczciwie udzielać świadczeń, które będą zmniejszać stopień cierpienia i dolegliwości oraz zapobiegać chorobom.
4. Poność odpowiedzialność prawną, zawodową i moralną za prowadzone działania fizjoterapeutyczne.
5. Wspierać oraz współuczestniczyć w rozwoju wiedzy i umiejętności, które dotyczą potrzeb zdrowotnych społeczeństwa.
6. Strzec godności fizjoterapeutów.

* Fizjoterapeuta – osoba płci żeńskiej lub męskiej wykonująca zawód fizjoterapeuty.

Rozdział I

Część ogólna

Art.1. Zasady etyki zawodowej fizjoterapeutów jednoznacznie wynikają z zasad etycznych, prawidłowego współżycia i postępowania ludzi w stosunku do siebie i do otaczającego świata, nakazują przestrzeganie praw pacjenta oraz dbanie o wysoki status wykonywanego zawodu.

Art.2. Działalność zawodowa fizjoterapeuty to świadome i planowe udzielanie profesjonalnych świadczeń na rzecz pacjentów, niezależnie od ich stanu zdrowia, pozycji społecznej oraz prezentowanych poglądów.

Art.3. W pracy zawodowej, fizjoterapeuta, stawia dobro człowieka ponad wszystkie dobra.

Art.4. Świadczenie usług w fizjoterapii odbywa się na podstawie rozpoznania medycznego i przeciwwskazań wynikających ze stanu zdrowia osoby poddawanej procedurom fizjoterapeutycznym.

Art.5. Czynności zawodowe fizjoterapeuty nie mogą towarzyszyć aktom bezprawnym, ani też być działaniem na szkodę zdrowia ludzkiego.

Art.6. Obowiązkiem fizjoterapeuty jest stały rozwój zawodowy i osobisty, a jego kwalifikacje powinny wynikać z aktualnego poziomu wiedzy.

Art.7. Relacje między fizjoterapeutami wynikają ze wspólnoty wartości i celów, opierają się na wzajemnym szacunku oraz świadomości społecznej rangi wykonywanego zawodu.

Art.8. Fizjoterapeuta dostarcza rzetelnej informacji społeczeństwu o fizjoterapii i świadczeniach fizjoterapeutycznych.

Art.9. Zasady etyki zawodowej fizjoterapeuty mają pierwszeństwo przed innymi zasadami związanymi z działalnością biznesową, funkcją pracodawcy, wymaganiami administracyjnymi, naciskami społecznymi, mechanizmami rynkowymi i innymi.

Rozdział II

Część szczegółowa

Relacje z pacjentem

Art.10. Pacjent ma prawo do otrzymania świadczeń fizjoterapeutycznych, bez względu na wiek, płeć, rasę, narodowość, pochodzenie etniczne, wyznawany światopogląd i religię, kolor skóry, orientację seksualną, stan zdrowia, względy polityczne, stan majątkowy, stan cywilny i inne uwarunkowania.

Art.11. Pacjent ma prawo do poszanowania jego godności osobistej, prywatności, intymności, a relacje z fizjoterapeutą opierają się na ich wzajemnym zaufaniu.

Art.12. Pacjent ma prawo w nagłych wypadkach do otrzymania pierwszej pomocy udzielonej przez fizjoterapeutę w ramach posiadanej wiedzy fachowej.

Art.13. Fizjoterapeuta nie może ujawniać osobom trzecim żadnych informacji na temat pacjenta i jego otoczenia, bez jego zgody lub wiedzy, chyba że istnieje podstawa prawna. Śmierć pacjenta nie zwalnia od obowiązku dochowania tajemnicy zawodowej.

Art.14. Nie jest naruszeniem tajemnicy zawodowej przekazanie informacji o stanie zdrowia pacjenta, innemu fizjoterapeucie lub lekarzowi w celu przeprowadzenia konsultacji.

Art.15. Pacjent ma prawo do otrzymania rzetelnej i wszechstronnej informacji co do zakresu i rodzaju postępowania fizjoterapeuty, aby mógł podjąć właściwą decyzję o skorzystaniu z proponowanych świadczeń.

Art.16. Pacjent ma prawo do nie wyrażenia zgody na wykonanie świadczeń fizjoterapeutycznych.

Art.17. Pacjent ma prawo do nie otrzymywania informacji o stanie własnego zdrowia bądź przyjętych metodach postępowania fizjoterapeutycznego.

Art.18. Pacjent ma prawo do wyboru fizjoterapeuty, a ten nie może sprzeciwiać się, by chory zasięgał opinii u innego specjalisty.

Rozdział III

Relacje ze społeczeństwem

Art.19. Fizjoterapeuta powinien uczestniczyć w publicznych programach edukacyjnych związanych ze swoim zawodem.

Art.20. Fizjoterapeuta powinien przyczyniać się do sprawiedliwego podziału i rozwoju świadczeń związanych z potrzebami zdrowotnymi społeczeństwa.

Art.21. Fizjoterapeuta powinien być świadomy i odpowiedzialny za prowadzone działania profilaktyczne, a sam nie może propagować postaw antyzdrowotnych.

Art.22. Fizjoterapeuta zgodnie ze swą wiedzą i kompetencjami powinien uczestniczyć w zmniejszaniu objawów patologii społecznej.

Art.23. Fizjoterapeuta ma prawo do poszanowania swojej godności osobistej oraz uzyskania pomocy w wykonywaniu działań zawodowych.

Rozdział IV

Praktyka fizjoterapeutyczna

Art.24. Fizjoterapeuta ma obowiązek wykonywania czynności zawodowych w każdych okolicznościach. Wspomniane okoliczności nie mogą jednak rzutować na bezpieczne i rzetelne wykonywanie świadczeń oraz nie mogą podważać zaufania do zawodu.

Art.25. Fizjoterapeuta nie może wykraczać poza swoje kompetencje i umiejętności przy wykonywaniu czynności zawodowych.

Art.26. W przypadku podjęcia decyzji przez pacjenta o skorzystaniu ze świadczeń, fizjoterapeuta przeprowadza ocenę, pozwalającą na postawienie diagnozy funkcjonalnej. W świetle uzyskanych informacji na temat pacjenta, w szczególności Jego oczekiwań, planuje i podejmuje odpowiednie działania.

Art.27. Gdy cele zostaną osiągnięte lub gdy nie spodziewa się uzyskania oczekiwanych efektów postępowania, fizjoterapeuta ma obowiązek poinformować o tym pacjenta i zaprzestać udzielania świadczeń.

Art.28. Gdy wynik badania funkcjonalnego nie jest jednoznaczny lub gdy wymagane postępowanie leży poza możliwościami fizjoterapeuty, ma on obowiązek poinformować o tym pacjenta i zapewnić pomoc w dostępie do innych specjalistów.

Art.29. Fizjoterapeuta stosuje tylko metody, uznane i zweryfikowane przez naukę. Nie wolno mu współdziałać z osobami, które nie posiadają uprawnień do działań w zakresie ochrony zdrowia.

Art.30. Fizjoterapeuta musi znać obowiązujące standardy praktyki i podejmować działania zgodne z nimi.

Art.31. Fizjoterapeuta ma prawo odmówić udzielania świadczeń, jeżeli jest przekonany o tym, że prowadzone postępowanie może zagrozić zdrowiu pacjenta.

Art.32. Fizjoterapeuta ma prawo odmówić uczestnictwa w świadczeniu usług i eksperymentach biomedycznych, które są sprzeczne z uznawanymi normami etycznymi.

Art.33. Fizjoterapeuta w czasie wykonywania swej pracy ma obowiązek zachować trzeźwość i nie może znajdować się pod wpływem środków odurzających.

Art.34. Fizjoterapeuta ma prawo do godnych warunków pracy, umożliwiających właściwą opiekę nad pacjentem.

Art.35. Fizjoterapeuta decydujący się na uczestniczenie w zorganizowanej formie protestu nie może odstąpić od udzielenia świadczenia, jeżeli sytuacja taka może narazić pacjenta na pogorszenie stanu zdrowia.

Art.36. Fizjoterapeuta będący pracodawcą zobowiązany jest:

- a. zadbać o posiadanie przez wszystkich pracowników odpowiednich kwalifikacji, zgodnych ze statutowymi wymaganiami placówki,
- b. stosować obowiązujące zasady oraz procedury zarządzania i praktyki w świadczeniu usług, ze szczególnym uwzględnieniem właściwych standardów zarządzania personelem, placówką,
- c. monitorować właściwe zasady oraz procedury zarządzania i praktyki, a także funkcjonowania placówki,
- d. zapewnić personelowi odpowiednie możliwości kształcenia i rozwoju umiejętności, zdobywania wiedzy, podnoszenia kwalifikacji.

Art.37. Fizjoterapeuta powinien szanować swój zawód, chronić jego status oraz postępować tak, aby budzić zaufanie i szacunek.

Art.38. Fizjoterapeuta dba o stan własnego zdrowia fizycznego i psychicznego, aby nie ograniczać zdolności do udzielania świadczeń zdrowotnych oraz aby swoją postawą zdrowotną dawać dobry przykład.

Art.39. Fizjoterapeuta ma prawo do godziwego wynagrodzenia za swoje usługi w ramach określonych umów.

Art.40. Fizjoterapeuta zdobywa swoją pozycję zawodową jedynie w oparciu o efekty i wyniki swojej pracy.

Art.41. Fizjoterapeuta używa tylko tych tytułów zawodowych i/lub naukowych, które są adekwatne do jego wykształcenia.

Art.42. Fizjoterapeuta nie może wobec pacjenta dyskredytować postępowania lekarza, innego fizjoterapeuty, a także pozostałego personelu medycznego. Uwagi o dostrzeżonych błędach powinien przekazywać zainteresowanemu lekarzowi lub fizjoterapeucie, a w przypadku braku reakcji i powtarzania błędów, poinformować o tym właściwą Okręgową Radę Lekarską lub Polskie Towarzystwo Fizjoterapii za pośrednictwem konsultantów wojewódzkich.

Art.43. Fizjoterapeuta zatrudniony w instytucji uprawnionej do przeprowadzania kontroli placówek fizjoterapeutycznych, ma obowiązek przestrzegać zasad etycznych umieszczonych w niniejszym kodeksie.

Art.44. Nieetyczne postępowanie fizjoterapeuty powinno być ujawnione przez zgłoszenie do Głównego Sądu Koleżeńskiego Polskiego Towarzystwa Fizjoterapii. Negatywna opinia może być wydana tylko na pisemne żądanie powołanych do tego władz.

Art.45. Fizjoterapeuta, który jest członkiem Polskiego Towarzystwa Fizjoterapii i został skazany wyrokiem sądu za przestępstwo kryminalne lub jest pozwany przez pacjenta z powództwa cywilnego, musi poinformować o tym fakcie Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Fizjoterapii.

Art.46. Fizjoterapeuta w środowisku akademickim oraz w klinikach, zobowiązany jest do kształcenia na najwyższym poziomie i personalnie stanowić przykład godny naśladowania.

Ustawiczne kształcenie

Art.47. Fizjoterapeuta w celu zapewnienia pacjentom najwyższej jakości świadczeń ma prawo i obowiązek do stałego doskonalenia umiejętności oraz śledzenia najnowszych osiągnięć naukowych w tym zawodzie, w ramach samokształcenia i uczestnictwa w organizowanych formach doskonalenia zawodowego.

Prywatna działalność

Art.48. Fizjoterapeuta ma prawo do prowadzenia prywatnej praktyki z zachowaniem zasad etycznych niniejszego kodeksu.

Art.49. Fizjoterapeuta ma obowiązek informowania o zakresie i rodzaju swoich świadczeń w sposób uczciwy i rzetelny, zgodnie z zasadami uczciwej konkurencji, tak aby pacjent mógł podjąć właściwą decyzję co do korzystania z usług fizjoterapeuty.

Art.50. Fizjoterapeuta kieruje się zasadami uczciwej konkurencji w biznesie, dotyczącymi kontaktów z dostawcami, producentami oraz innymi podmiotami gospodarczymi a także przestrzeganiem uczciwych zasad mechanizmów rynkowych.

Art.51. Fizjoterapeuta nie wykorzystuje swojego nazwiska do reklamowania towarów i usług jeżeli uwłacza to godności i kompetencjom fizjoterapeuty.

Art.52. Fizjoterapeuta nie może czerpać korzyści ze współpracy z przedstawicielami przemysłu medycznego, gdyż fakt ten może zaburzyć obiektywizm jego opinii zawodowych, a tym samym podważyć zaufanie do zawodu.

Art.53. Fizjoterapeuta nie może stosować nacisku w celu uzyskania korzyści osobistych, a wysokość honorarium za udzielone świadczenia jest rozsądnie przemyślane.

Rozdział V

Badania naukowe

Art.54. Fizjoterapeuta powinien wspierać badania naukowe, które przyczyniają się do podnoszenia poziomu świadczeń.

Art.55. Fizjoterapeuta biorący udział w badaniach naukowych ma obowiązek przestrzegać przepisów regulujących zasady przeprowadzania eksperymentów badawczych uwzględniające m.in.:

- a. zgodę pacjenta,
- b. poufność danych pacjenta,
- c. bezpieczeństwo i dobro pacjenta,
- d. przestrzeganie praw autorskich i rzetelność naukową,
- e. pełną jawność źródeł wsparcia.

Art.56. Fizjoterapeuta powinien brać czynny udział w pracach towarzystw naukowych.

Art.57. Fizjoterapeuta zobowiązany jest udostępniać wyniki swoich badań, szczególnie w czasopismach naukowych oraz podczas konferencji.

Art.58. Publikacje naukowe i prezentacje powinny być rzetelne, zachowywać ogólnie przyjęte zasady etyki badań naukowych, a tym samym powinny budować zaufanie do zawodu fizjoterapeuty.

Art.59. Fizjoterapeuta ma obowiązek uzyskać zgodę pacjenta lub jego przedstawiciela ustawowego na udział w prezentacjach naukowych lub dydaktycznych.

Art.60. Fizjoterapeuta zobowiązany jest do zachowania anonimowości osoby demonstrowanej.

Art.61. Eksperyment badawczy z udziałem człowieka, powinien być szczegółowo określony w formie projektu i przedłożony do oceny komisji bioetycznej celem uzyskania akceptacji.

Art.62. Fizjoterapeuta powinien ściśle przestrzegać praw autorskich w publikacjach naukowych, a wykorzystanie materiału klinicznego do badań naukowych wymaga zgody kierownika placówki.

Art.63. Fizjoterapeuta powinien ujawniać wydawnictwom naukowym oraz słuchaczom wykładów związki z firmami oraz korzyści mogące być przyczyną konfliktu interesów.

Art.64. Fizjoterapeuta, biorący udział w badaniach sponsorowanych przez producentów leków lub sprzętu i wyposażenia medycznego, musi się upewnić, że działania te są prowadzone zgodnie z zasadami etyki ogólnoludzkiej.

Rozdział VI

Współpraca z innymi osobami uczestniczącymi w procesie leczniczym

Art.65. Fizjoterapeuta współpracuje z lekarzem prowadzącym pacjenta.

Art.66. Fizjoterapeuta ma prawo oczekiwać współpracy i pomocy ze strony innych fizjoterapeutów.

Art.67. Fizjoterapeuta uczestniczący w wizytach i innych formach oceny praktyki, nie może ujawniać wyników bez zgody fizjoterapeuty prowadzącego.

Art.68. Fizjoterapeuta powinien kształtować u rozpoczynających pracę zawodową kolegów, poczucie odpowiedzialności za wykonaną pracę, nawyk rzetelności, pracowitości i dokładności.

Art.69. Fizjoterapeuta powinien służyć pomocą mniej doświadczonym kolegom zwłaszcza w trudnych przypadkach klinicznych.

Art.70. Fizjoterapeuta pełniący funkcje kierownicze powinien traktować swoich pracowników zgodnie z zasadami etyki, dbać o warunki pracy i rozwoju zawodowego podległych mu osób.

Art.71. Fizjoterapeuta godnie współpracuje z innymi kolegami fizjoterapeutami oraz z przedstawicielami innych zawodów medycznych zajmujących się diagnostyką i terapią pacjenta.

Art.72. Fizjoterapeuta wzajemne stosunki opiera na szacunku, koleżeństwie, kulturze, poszanowaniu trudu i odpowiedzialności zawodowej. Szczególny szacunek i uznanie należą się fizjoterapeutom seniorom, a przede wszystkim byłym nauczycielom.

Art.73. Wzajemna ocena fizjoterapeutów musi być sprawiedliwa, a wnioski należy formułować w sposób bezstronny, przekazując je w pierwszej kolejności osobie zainteresowanej.

Art.74. Wypowiadanie negatywnej opinii w środowisku fizjoterapeutów jest dopuszczalne tylko w obecności osoby zainteresowanej. Opinia ta nie może mieć cech zniesławienia musi być wyrażona na piśmie.

Rozdział VII

Postanowienie końcowe

W przypadkach nieprzewidzianych w Kodeksie Etycznym Fizjoterapeuty Rzeczypospolitej Polskiej, fizjoterapeuta powinien postępować zgodnie z zasadami sformułowanymi w orzecznictwie Sądu Koleżeńskiego Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Fizjoterapii, w uchwałach organów terenowych oddziałów oraz zgodnie z dobrym obyczajem.

Piśmiennictwo:

1. Declaration of Principle-Appendix to WCPT Ethical Principles
<http://www.wcpt.org/policies/principles/appendixethical.php>
2. Konwencja o ochronie praw człowieka i godności istoty ludzkiej w odniesieniu do zastosowań biologii i medycyny: Konwencja o prawach człowieka i biomedycynie.
http://www.coe.org.pl/re_konw/ETS_164.pdf
3. Kodeks Etyki Aptekarza Rzeczypospolitej Polskiej.
<http://www.prawo.farmacja.pl/cms-act-show-site-19.html>
4. Kodeks Etyki Lekarskiej. http://www.nil.org.pl/xml/nil/wladze/str_zl/zjazd7/kel
5. Kodeks Etyczny Pielęgniarki i Położnej Rzeczypospolitej Polskiej.
<http://www.pielęgniarki.info.pl/files/1146686214.pdf>
6. Kodeks Etyczno - Zawodowy Psychologa <http://www.ptp.org.pl/modules.php?name=News&file=article&sid=29>

7. Kodeks Etyczny Diagnosty Laboratoryjnego
<http://www.kidl.org.pl/diagno/kodeks/kodeks/pdf>.
8. Éthique des médecins. <http://www.chu-rouen.fr/ssf/art/ethiquedesmedecins.html>.
9. Theobald W.: Artz – Patent – Beziehung. Ethics in Medicine.
<http://ethics.berkeley.edu/disciplines/medical.html>.
10. Zajdel J. Kompendium prawa medycznego. Progress; 2008.
11. Dukiet-Nagórska T. Autonomia pacjenta a polskie prawo karne. Wolters Kluwer Polska; 2008.
12. Drozdowska U.: Cywilnoprawna ochrona praw pacjenta. C.H. BECK; 2007.
13. Nawrocka A.: Humanistyczny wymiar medycyny, farmacji, analityki medycznej i pielęgniarstwa a etyka zawodów medycznych.
http://www.wams.viamedica.pl/darmowy_pdf.phtml?indeks=1&indeks_art=12.
14. Kiebzak W, Kowalski I.M, Kiebzak M.: Model Leczniczego Usprawniania / Model of therapeutic rehabilitation. Rehabilitacja Medyczna 2008; T 12.,2: 31 – 33.

Adres do korespondencji:

Dr Wojciech Kiebzak
25.626 Kielce, Działkowa 41
Tel. 41/3663050
e – mail: kiebzakw@wp.pl

Komentarz 1.

Dziś słowo *etyka*, w myślach niejednej osoby rodzi pewną wątpliwość, a czasem też niechęć i oburzenie. Tylko nieliczni przyjmują to słowo z aprobatą. Taki wniosek wyciągam z obserwacji społeczeństwa. Życie człowieka jak i życie społeczne ujęte jest jednak w normy i oparte jest na pewnych zasadach. Te normy i zasady kierują ludzkim postępowaniem. Poprawne zachowania i działania ludzi w świetle norm moralnych obiektywnie obowiązujących, prowadzą do wzajemnego szacunku, rozwoju społecznego i poczucia bezpieczeństwa o własne życie.

Dlaczego słowo *etyka* rodzi pewien niepokój? Dlatego, że dotyka naszego wnętrza i wchodzi w głębokie relacje z wartością jaką jest *wolność* człowieka. Pokusa wolności absolutnej jest bardzo mocna. Wolność nie chce być ograniczana, życie jest jednak nieustannym wyborem. U podstaw, a zarazem celem wszelkich wyborów powinna być

godność człowieka. To, że człowiek jest *osobą*, istotą przewyższającą wszelkie inne stworzenia, bytem wyróżnionym, i jednocześnie równym w godności z każdym innym człowiekiem, odkrywamy poprzez wysiłek rozumu ludzkiego, odczytujemy w naukach filozoficznych i teologicznych. Za ludzkością ciągnie się pytanie: jak szanować godność człowieka?

Człowiek jako osoba w swej wolności, w sumieniu dokonuje wyboru zasad etycznych. Poprzez te wybory “odślania” swoje człowieczeństwo przed samym sobą i przed drugim. Nie tylko “odślania” siebie ale także wpływa na innych. Dlatego zasady etyczne nabierają szczególnego znaczenia w bezpośredniej relacji z drugim człowiekiem. W taką szczególną relację postawieni są „ludzie medycyny”. Określamy ją jako relacja służby, a to dlatego, że pacjentowi ze względu na słaby stan zdrowia przysługuje pomoc od osoby, która tę pomoc zadeklarowała.

Cieszy fakt, że został napisany *Kodeks Etyczny Fizjoterapeuty*. Cieszy jeszcze bardziej, że to fizjoterapeuci stali się inicjatorami i autorami tego *Kodeksu*. Myślą przewodnią całego *Kodeksu* jest pierwsze zdanie: *Szanować prawa i godność każdego człowieka*. Jak szanować tę godność odczytujemy w całej treści *Kodeksu*. Kodeks ten nie jest zbiorem kanonów prawa w ścisłym tego słowa znaczeniu ale zbiorem norm etycznych określających odpowiednie zachowanie i postępowanie fizjoterapeuty. Dokument ten ma też pomóc fizjoterapeucie w rozwijaniu własnej wrażliwości i osobistej odpowiedzialności za pacjenta. Treść pierwszego i drugiego rozdziału ujmuje całościową troskę o pacjenta. On jest w centrum pracy fizjoterapeuty. I pacjent, jego godność, jest tym, który pisze treść tego *Kodeksu*. Dobro pacjenta, szacunek wobec jego godności, i jego zdrowie są celem, naczelną wartością wyznaczającą jakość pracy i jakość życia fizjoterapeuty. Ta specyfika pracy nie odbiega zbyt daleko od pracy lekarza. Można powiedzieć, że są to zawody z tej samej rodziny, pokrewne. Następne Rozdziały, a jest ich w sumie VII, odzwierciedlają rzeczywistość życia ludzkiego, rzeczywistość życia fizjoterapeuty. Nie żyje on w izolacji, żyje w społeczności; rodzinnej, zawodowej, miejskiej, narodowej, itd. O istotnych relacjach z niektórymi społecznościami dowiadujemy się z treści *Kodeksu*. Dobro pacjenta nakłada na fizjoterapeutę trwałą troskę o jakość pracy. A ta związana jest również z uzupełnianiem wiedzy i kształtowaniem własnego charakteru. Artykuł 1 ujmuje to w sposób syntetyczny: *Zasady etyki zawodowej fizjoterapeutów jednoznacznie wynikają z zasad etycznych, prawidłowego współżycia i postępowania ludzi w stosunku do siebie i do otaczającego*

świata, nakazują przestrzeganie praw pacjenta oraz dbanie o wysoki status wykonywanego zawodu.

Ten *Kodeks* uświadamia nam, że trudno jest żyć bez zasad, norm etycznych. Próba odrzucenia jednych jest próbą tworzenia innych. Dziś w świat etyki zawodowej w Polsce wpisał się *Kodeks Etyczny Fizjoterapeuty Rzeczypospolitej Polskiej*. Niech fizjoterapeuci doświadczają wielkiej satysfakcji z godnie uprawianego zawodu i cieszą się wielkim szacunkiem społecznym. Niech najwięcej satysfakcji doświadczają ci, których określamy pacjentami.

Bp. Pomocniczy Diecezji Kieleckiej ks. dr Marian Florczyk

Komentarz 2.

„Niebo gwiazdziste nade mną i prawo moralne we mnie”

Immanuel Kant

Każda ocena więcej mówi o oceniającym, niż o ocenianym. Dewiza ta dotyczy także prawodawców, jak i tych, którzy zasad winni przestrzegać. Filozofowie już w starożytności odróżniali etykę od moralności. Teorię od praktyki. Innym odróżnieniem było przeciwstawienie prawa i etyki. Potoczne powiedzenie mawia: ornitolog nie musi umieć latać. Można więc być znakomitym etykiem, a zarazem bardzo niemoralnym człowiekiem, jak i odwrotnie: uczciwym człowiekiem, który zupełnie nie zna się na koncepcjach etycznych. Istotną kwestią jest w omawianym przypadku - potrzeba kodeksu.

Nasuwają się dwa pytania: dlaczego i dla czego? Podkreślmy wagę drugiego pytania: po co? Deontologia, jako etyka zawodowa w swoim meritum jest swoistą koniunkcją moralności i prawa. Uważamy, że każdy kodeks zawodowy – nawet w swojej niejawnej intencji - zakłada nieuczciwość, lub też możliwość przekraczania zasad dyktowanych przez sumienie. Ale czy w przypadku zawodu, jakim jest fizjoterapeuta, kodeks zawodowy jest (sic!) potrzebny? Czy nie jest to nadwrażliwa prewencja? Myślę, że nie. Współczesny kryzys aksjologiczny stworzył atmosferę dla swoistego „przewartościowania wartości” w atmosferze, którego normalność „tłumaczy się” przed nienormalnością, a nienormalność traktuje jako

normę. Dla absolwentów kierunku Fizjoterapia „Kodeks Fizjoterapeuty” jest wyznacznikiem postaw zawodowo-moralnych i w związku z tym zasługuje na najwyższe uznanie, dotyka bowiem istoty stosunków międzyludzkich, w tym szczególnie między fizjoterapeutą (człowiekiem) a pacjentem (człowiekiem). W obu przypadkach kardynalną wartością jest bezwzględny szacunek dla godności człowieka.

Warto zastanowić się nad wyakcentowaniem specyfiki modusu aksjologii zawodu fizjoterapeuty. Należy sobie zadać pytanie: gdzie i co stanowi granice wolności oraz jaka jest odpowiedzialność fizjoterapeuty?

Śledząc dyskusje i spory etyków, chciałbym zaakcentować i przypomnieć odróżnienie „etyki wstydu” od „etyki sumienia”. Pierwsza zakłada, że człowiek jest z natury zły. To założenie leży u podstaw metafizyki dla stanowienia prawa. Zakłada ona wręcz prenatalną winę człowieka. Druga oparta na sumieniu, zawiera człowiekowi. Ta ostatnia odwołuje się do tezy Sokratesa, że człowiek jest z natury dobry. Koncepcja ta ewentualnie dopuszcza komentarz Jean Jacques Rousseau – że to ludzie czynią go złym. Na pewno odcina się od interpretacji słów Sokratesa, której autorem jest Owidiusz. Twierdził on, że mimo wiedzy o tym, co dobre, bardziej pociąga człowieka zło. Pragniemy podkreślić, że współczesne spory o etyczność zawodową, dotyczą bardziej zagadnień z zakresu pedagogiki. Chodzi mianowicie o to, że współczesne koncepcje wychowania kładą akcent na indoktrynację w procesie edukacyjnym. Przez to zapomina się o odkrywaniu entelechii (powołania) ucznia. Represyjność deontologii jest tego owocem. Już oświeceniowy filozof – Immanuel Kant – przeciwstawiał się tak „etyce intencji”, jak i „etyce skutku”. Zgodnie z jego poglądem nieważne jest ani to, co człowiek chciał zrobić, ani to, co zrobił wbrew intencji. Etyka bowiem zakłada wolność i odpowiedzialność. Główna teza deontologii winna zakładać, że nie wszyscy jesteśmy podejrzani, nie wszyscy jesteśmy nieuczciwi, nie wszyscy jesteśmy obarczeni winą! Stąd też deontologia jest swoistym wyzwaniem, które odwołuje się do świadomego wyboru zawodu. Jeśli podejmujesz decyzję o tego typu studiach i ewentualnej pracy w zawodzie, pamiętaj o obowiązkach. Przede wszystkim wróć do dewizy Hipokratesa: ***primum non nocere!!!***

*Dr n.med., dr n.hum. (filozofia) Sławomir Letkiewicz
Chirurg, specjalista urolog, etyk.*